

13 december 1960

U 15902/60 - C 46 - P1/PS9.

17-9971/17
SECRET

Land: Groot-Brittannië.

Onderwerp: De Britse politiek ten opzichte van Europa.

Referenties:

Feitelijke datum: Begin december 1960.

Datum van
waarneming: 13 december 1960.

Bron: Betrouwbaar.

Informatie: Van gezaghebbende Britse ambtelijke zijde.

Opmerkingen:

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

Groot-Brittannië

DE BRITSE POLITIEK TEN OPZICHTE VAN EUROPA

Met betrekking tot het vraagstuk van de toenadering tussen de Zes en de Zeven was een zeker accentverschil te constateren tussen de houding van de premiers van de Commonwealth-landen op de conferentie in mei en die van de ministers van financiën in september.

Tijdens de conferentie van de premiers hield met name de Australische premier MENZIES een vrij warm pleidooi voor die toenadering, ook al ontbraken van andere zijde niet de aanmaningen tot het garanderen van de belangen van de Commonwealth-handel. Toen de ministers van financiën zich met hetzelfde vraagstuk bezighielden, kwam het accent sterker op de aanmaningen tot voorzichtigheid te liggen - begrijpelijk omdat nu de "mensen van het vak" aan het woord waren. Met name de vertegenwoordigers van Nieuw-Zeeland en Canada legden scherpe verklaringen af met de strekking dat in geen geval iets ten nadele van de Commonwealth-handel mocht geschieden. - HEATH had de besprekingen ingeleid met een overzicht over de pogingen om tot nadere precisering van de problemen te komen, o.s. in rechtstreeks contact tussen Duitsers en Engelsen. Hij maakte het daarbij duidelijk, dat er geen sprake was van onderhandelingen in de formele zin des woords, maar eerder van een catalogisering van problemen en, daarop aansluitend, mogelijkerwijze ook van het onder ogen zien van bepaalde oplossingen. Bij het overwegen van oplossingen, aldus HEATH, moest zonder twijfel ook ter sprake komen of en hoe de "free entry" van Commonwealth-grondstoffen en producten zou kunnen worden voortgezet, zelfs indien een nadere overeenkomst tussen het Verenigd Koninkrijk, c.q. de Zeven en de Zes tot stand zou komen.

In feite hebben de beide genoemde conferenties geen verstrekkende invloed ten gunste of ten ongunste op de Britse onderhandelingspositie gehad. Van de aanvang af heeft vastgestaan, dat de Commonwealth-landen bepaalde politieke voordelen zien in een betere verhouding tussen het Verenigd Koninkrijk en het continent, en zelfs ook mogelijke economische voordelen - maar tegelijkertijd stond vast dat zij geen handelspolitieke nadelen willen tengevolge van een te vergaande Britse neiging tot compromis. De indruk van een dergelijke te vergaande compromisbereidheid aan Britse zijde was ontstaan, doordat een aantal gezaghebbende Britse bladen gedurende de zomermaanden de indruk hadden gewekt alsof in het Britse kabinet al een beslissing ten principale was gevallen - hetgeen in feite niet zo was.

Op het ogenblik zijn de aspiraties aan Britse kant bescheiden. Men hoopt met de Duits-Engelse besprekingen een basis te leggen voor het vinden van praktische oplossingen voor problemen die goeddeels nog precies moeten worden gedefinieerd. Toetreding tot de verdragen van Rome wordt niet overwogen. Anderzijds wordt ingezien, dat terugkeer tot het oude voorstel van een omvattende vrijhandelszone niet practicabel is. Men beseft dus aan Britse zijde, dat men niet kan blijven staan bij de rigide posities, waarmede de MAUDLING-onderhandelingen eindigden. In zoverre is met name in de laatste maanden de Britse positie wel iets soepeler geworden. Anderzijds voelt men zich gedwongen tot de grootste voorzichtigheid, omdat men niet nog eens een "rebuff" van continentale zijde, d.w.z. Frankrijk, wil riskeren. De Britse regering stelt zich op het standpunt dat in ieder geval bij haar in beginsel de politieke bereidheid aanwezig is in nader overleg over nieuwe oplossingen te treden. Het komt haar voor dat men daarbij op het ogenblik het best pragmatisch

te werk kan gaan door het gehele vraagstuk van de economisch-praktische kant aan te pakken. Daarbij zal dan ook wel blijken of ook aan de andere kant, met name weer aan die van de Fransen, een soortgelijke politieke bereidheid aanwezig is. Deze bescheiden aanpak lijkt de Britse regering verstandiger dan het zoeken naar min of meer spectaculaire politieke oplossingen, die het enorme risico van nieuwe mislukkingen inhouden - met alle gevolgen vandien voor de verhoudingen tussen de westelijke mogendheden onderling. In het algemeen verwacht men eerder een zeer langdurige periode van geduldig oriënteren en onderhandelen dan een plotselinge en spectaculaire ontwikkeling.

Begin december 1960.